МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор
«31» серпня 2022 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА
ТА СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА З ПРАКТИКУМОМ

Ступінь бакалавра
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальність 013 Початкова освіта
Освітньо-професійна програма Початкова освіта

Миколаїв – 2022

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Білявська Тетяна Миколаївна, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, кандидат філологічних наук

РЕЦЕНЗЕНТ: Дячук В.І., директор СЗОШ № 50 м. Миколаєва

Програму схвалено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол № 1 від «29» серпня 2022 року

Завідувач кафедри _____ С.І. Якименко

Програму погоджено з гарантом ОП (назва) _____ (за потреби)

Програму погоджено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 року

Голова навчально-методичної комісії _____ Л. М. Хрящевська

Програму погоджено навчально-методичною комісією університету

Протокол № 11 від «31» серпня 2022 року

Голова навчально-методичної комісії _____

Анотація

Програму вивчення нормативної навчальної дисципліни «Дитяча література та сучасна українська мова з практикумом» складено відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності 013 Початкова освіта. У програмі висвітлено обсяг навчального матеріалу із зазначеної дисципліни, необхідне навчально-методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Ключові слова: українська дитяча література, зарубіжна дитяча література, літературознавчі поняття; сучасна українська літературна мова, мовна освіта, мовна компетентність, учитель початкової школи.

.

Summary

The program of studying the normative discipline «Literature for children and modern Ukrainian literary language with a workshop» is made in accordance with the educational-professional program of the specialty 013 Primary education. The program covers the amount of educational material in this discipline, the necessary educational and methodological support, components and technology for assessing student achievement.

Key words: Ukrainian children's literature, foreign children's literature, literary concepts; modern Ukrainian literary language, language education, language competence, primary school teacher.

ВСТУП

Програму вивчення нормативної навчальної дисципліни «Дитяча література та сучасна українська мова з практикумом» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 013 Початкова освіта за освітньо-професійною програмою Початкова освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: твори українських і зарубіжних дитячих письменників, український фольклор, міфологія; фонетика, графіка, орфографія, лексикологія та граматика сучасної української літературної мови.

Міждисциплінарні зв'язки: українська мова за професійним спрямуванням; культура мовлення.

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета курсу: ознайомити студентів із основними творами, що входять у коло дитячого читання; виробити у майбутніх учителів вміння самостійно аналізувати твори дитячої літератури; сформувати мовну компетентність майбутнього вчителя початкової школи.

Завдання курсу:

- висвітлити особливості української та зарубіжної дитячої літератури;
- визначити вплив історії на розвиток дитячої художньої літератури;
- ознайомити із творчістю українських та зарубіжних письменників різних історико-літературних періодів, які писали для дітей;
- поглибити та удосконалити рівень мовної підготовки майбутнього вчителя початкових класів;
- надати основні теоретичні відомості з усіх розділів курсу «СУМ з практикумом»;
- сформувати вміння та навички щодо виконання практичних завдань у межах цієї дисципліни.

Програмні результати навчання:

ПРН 14. Вчитися впродовж життя й удосконалювати з високим рівнем автономності набуту в процесі навчання кваліфікацію.

ПРН 15. Аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій.

ПРН 16. Створювати рівноправний і справедливий клімат, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від соціально-культурно-економічного контексту.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

І. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.

ЗК 4**.** Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами.

ІІ. Фахові:

ФК 1. Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу початкового курсу навчання мови, літературного читання та їхніх окремих змістових ліній. Складовими філологічної компетентності є лінгвістична, мовленнєва, літературознавча.

ФК 5. Професійно-комунікативна компетентність. Здатність актуалізовувати та застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності з молодшими школярами, батьками, колегами. Складники професійно-комунікативної компетентності вчителя початкової школи: емоційна, вербально-логічна, інтерактивна, соціально-комунікативна, технічна, предметно-змістова.

На вивчення навчальної дисципліни заплановано 240 годин / 8 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Вступ до предмету. Дитяча література як невід'ємна складова української літератури. Архаїчні тексти для дітей

Тема 1. Теорія дитячої літератури. Архаїчні тексти для дітей

Тема 2. Усна народна творчість для дітей

Тема 3. Народна казка як особливий жанр дитячого фольклору

Тема 4. Міфологія як джерело дитячої літератури. Біблійні мотиви як визначальний фактор становлення літератури для дітей.

Кредит 2. Література для дітей (XI – XIX ст.)

Тема 5. Давня українська література у дитячому читанні (XI – XVIII ст.)

Тема 6. Нова українська література для дітей (кінець XVIII ст. – перш. пол. XIX ст.)

Тема 7. Українська література для дітей (друга половина XIX століття)

Тема 8. Українська література для дітей (друга половина XIX століття)

Кредит 3. Українська література дітей (кінець XIX – XX ст.)

Тема 9.Українська література для дітей (кінець XIX століття – перша чверть XX століття)

Тема 10. Українська література для дітей (перша половина XX століття)

Тема 11. Творчість шістдесятників для дітей

Тема 12. Українська література для дітей (друга половина ХХ століття)

Кредит 4. Новітня українська література для дітей (ХХІ століття)

Тема 13. Новітня література для дітей (ХХІ століття)

Тема 14. Новітня література для дітей (дитячі періодичні видання)

Тема 15. Твори для дітей митців української діаспори

Кредит 5. Зарубіжна дитяча література (кінець ХІХ – ХХ ст.)

Тема 16. Зарубіжна дитяча література XVII – XIX століть

Тема 17. Зарубіжна дитяча література (ХХ століття)

Тема 18. Твори для дітей письменників світу ХХ–ХХІ століть

Кредит 6. Вступ. Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Орфографія. Графіка

Тема 1. Вступ**.** Українська мова – державна мова в Україні.

Тема 2. Фонетика. Фонологія.

Тема 3. Орфоепія. Акцентологія. Графіка. Орфографія.

Кредит 7. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Морфеміка. Словотвір

Тема 4. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія.

Тема 5. Морфеміка. Поняття морфеми. Кореневі та афіксальні морфеми. Основа слова та закінчення.

Тема 6. Словотвір.

Кредит 8. Граматика

Тема 7. Граматика. Морфологія. Самостійні частини мови.

Тема 8. Морфологія. Службові частини мови.

Тема 9.Синтаксис. Словосполучення.

Тема 10. Синтаксис. Речення.

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Вступ до предмету. Дитяча література як невід'ємна складова української літератури. Архаїчні тексти для дітей

Тема 1. Теорія дитячої літератури. Архаїчні тексти для дітей

Дитяча література як невід'ємна складова всієї літератури. Поняття «дитяча література». Джерела і функції дитячої літератури. Ознаки дитячої літератури.

Тема 2. Усна народна творчість для дітей

Усна народна творчість для дітей. Основні поняття. Дитячий фольклор (колискові пісні, забавлянки та примовлянки, чукикали, дитячі заклички). Ігровий фольклор (лічилки, народні дитячі ігри, дражнили, мирилки, небилиці, дитячі співаночки).Кадендарно-обрядова поезія для дітей (веснянки, купальські пісні, петрівчанські пісні, жниварські пісні, колядки та щедрівки тощо). Дитяча пареміографія (приказки, прислів'я, загадки, скоромовки тощо).

Тема 3. Народна казка як особливий жанр дитячого фольклору

Поняття про казку та її походження. Українська народна казка: специфіка жанру. Функції казки. Вплив казки на дитину. Народна казка та літературна казка: порівняльний аналіз. Казки народів світу.

Тема 4. Міфологія як джерело дитячої літератури. Біблійні мотиви як визначальний фактор становлення літератури для дітей.

Поняття «міф», «міфологія». Специфічні ознаки міфу. Давньогрецька міфологія у дитячому читанні. Слов'янська міфологія у дитячому читанні. Біблія як важлива складова дитячої літератури. Структура Біблії. Старий Заповіт. Новий Заповіт. Євангеліє. Притча. Біблія для дітей. Біблійні міфи в контексті шкільної програми.

Кредит 2. Література для дітей (XI – XIX ст.)

Тема 5. Давня українська література у дитячому читанні (XI – XVIII ст.)

Українська література доби Київської Русі.Історіярозвиткукнигописання й книгодрукування. Легенди давнього письменства. Творчий спадок В. Мономаха «Повчання Володимира Мономаха дітям».Творча спадщина І. Г. Вишенського, Л. Барановича, К. Зіновіїва у дитячому читанні.Творча спадщина Г. Сковороди у дитячому читанні.

Тема 6. Нова українська література для дітей (кінець XVIII ст. - перша половина XIX століття)

Нова українська література.Особливості розвитку дитячої літератури зазначеного періоду. Значення «Енеїди» І.Котляревського для розвитку української дитячої літератури. Жанр байки. Байки П.Гулака-Артемовського, Л.Боровиковського. Сувора правда життя в поезії Т. Шевченка. Розкриття теми украденого дитинства. Пейзажна лірика Т. Шевченка. Її роль у вихованні в дітей поетичного сприйняття світу й розуміння краси рідної природи. Байки Є. Гребінки у дитячому читанні. Байки Л. Глібова для дітей. Твори С. Руданського для дітей.

Тема 7. Українська література для дітей (друга половина XIX століття)

Українська література другої половини XIX століття. Особливості розвитку дитячої літератури зазначеного періоду. Періодичні видання для дітей другої половини XIX століття. Іван Франко як дитячий письменник. Літературно-критичні статті: «Байка про байку», «Женщина-мати», «Народні школи та їх потреби». Збірка «Коли ще звірі говорили». Марко Вовчок як основоположник української дитячої прози. Казки «Ведмідь», «Дев'ять братів в десята сестриця Галя». Внесок Бориса Грінченка у розвиток української дитячої літератури.

Тема 8. Українська література для дітей (друга половина XIX століття)

Художній аналіз творчого доробку Олени Пчілки для дітей. Михайло Коцюбинський як майстер художнього зображення психології дитини. Цикл «П'ять казочок». Оповідання «Ялинка», «Маленький грішник». Ідейно-тематичний аналіз творчого доробку Лесі Українки для дітей. Поетична

творчість Л. Українки для дітей. Казки «Біда навчить», «Лілея», «Казка про Оха-чудотворця».

Кредит 3. Українська література дітей (кінець XIX – XX ст.)

Тема 9.Українська література для дітей (кінець XIX століття – перша чверть XX століття)

Українська дитяча література XX століття. Особливості розвитку дитячої літератури зазначеного періоду. Тематичне різноманіття поетичних, драматичних і прозових творів для дітей. Творчість О.Олеся. Творчий доробок В. Винниченка для дітей.Твори С. Васильченка для дітей. Оповідання Майка Йогансена для дітей.

Тема 10. Українська література для дітей (перша половина XX століття)

Творчість Марійки Підгірянки.Збірки поезій для дітей «Відгук душі», «Малий Василько», «Вертеп», «Зайчик і Лисичка» «Ганнуся», «Гірські квіти» Твори А. Лотоцького, Ю. Будяка, Р. Завадовича, К. Перелісної для дітей.

Тема 11. Творчість шістдесятників для дітей

Творчий доробок М. Вінграновського для дітей. Дитячі вірші та збірка «Бузиновий цар» Ліни Костенко. Жанрове і тематичне розмаїття творів Василя Симоненка для дітей. «Казка про Дурила», «Цар Плаксій і Лоскотон», «Подорож у країну Навпаки». Морально-етичні проблеми у прозі Гр. Тютюнника («Дивак», На згарищі»).

Тема 12. Українська література для дітей (друга половина XX століття)

Українська дитяча література кінця XX– початку XXI ст. Особливості розвитку дитячої літератури зазначеного періоду. Творчість Є.Гуцала, В.Нестайка. Дитяча література в контексті сучасного літературного процесу. Творчість І. Андрусяка, Зірки Мензатюк, О.Ільченка. Дитячі періодичні видання зазначеного періоду.

Кредит 4. Новітня українська література для дітей (XXI століття)

Тема 13. Новітня література для дітей (XXI століття)

Українська дитяча література XXI століття. Особливості розвитку дитячої літератури зазначеного періоду. Дитячі письменники та їхня творчість цього періоду.

Тема 14. Новітня література для дітей (дитячі періодичні видання)

Дитяча періодика XX століття. Періодичні видання для дітей XXI століття. Зміст та оформлення дитячих журналів. Проблеми та перспективи української періодики для дітей.

Тема 15. Твори для дітей митців української діаспори

Творча спадщина для дітей Спиридона Черкасенка. Іван Багряний у дитячому читанні. Казка «Телефон». Творчість Катерини Перелісної для дітей. Казки Віри Вовк для дітей. Леся Храплива-Щур та її твори для дітей. Творчість Леоніда Полтави для дітей.

Кредит 5. Зарубіжна дитяча література (кінець XIX – XX ст.)

Тема 16. Зарубіжна дитяча література XVII – XIX століть

Зарубіжна дитяча література XVII – XIX століть. Поняття про літературну казку. Казки Шарля Перро, братів Грімм, Е.-Т.А. Гофмана, В. Гауфа. Творчість Г.К.Андерсена. Особливості казок Г.К.Андерсена.

Тема 17. Зарубіжна дитяча література (XX століття)

Популярність твору Льюїса Керролла «Аліса в Країні Чудес». Осуд егоїзму в казці О.Уайльда «Велетень-себелюбець». Добро і зло в казці Р. Кіплінга «Ріккі-Тіккі-Таві». Твори Д. Родарі в дитячому читанні. Гуманістичний та моральний зміст казки Карла Коллоді «Пригоди Піноккіо».

Тема 18. Твори для дітей письменників світу XX–XXI століть

Твори для дітей письменників світу XIX-XXI століть. Творчість В.Гюго, Дж. Лондона. З.Топеліуса, А. Ліндґрен, Б. Нємцової, Дж. Ролінґ, Дж. Р.Толкіна, А.Мілна.

Кредит 6. Вступ. Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Орфографія. Графіка

Тема 1. Вступ. Українська мова – національна мова українського народу. Походження української мови. Мовні норми. Основні стилі української мови.

Тема 2. Фонетика. Три аспекти вивчення мовних звуків. Асиміляція, дисиміляція приголосних. Спрощення груп приголосних. Фонетична транскрипція. Фонетичне членування мовного потоку. Склад, типи складів. Український складоподіл. Правопис голосних у корені слова. Подовжені приголосні, позначення їх на письмі.

Фонологія. Основні поняття фонології. Поняття фонеми. Фонологічна система української мови.

Тема 3. Орфоепія як розділ мовознавства. Система правил літературної вимови. **Акцентологія.** Наголос, типи і функції наголосу. **Графіка.** Співвідношення між звуками і буквами. **Орфографія.** Принципи українського правопису. Вживання м'якого знака. Вживання апострофа.

Кредит 7. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Морфеміка. Словотвір

Тема 4. Лексикологія. Слово як одиниця мови. Багатозначність слів. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Активна і пасивна лексика. Склад української лексики зі стилістичного погляду. **Фразеологія.** Типи фразеологічних одиниць. **Лексикографія.** Предмет лексикографії. Типи словників.

Тема 5. Морфеміка. Поняття морфеми. Кореневі та афіксальні морфеми. Основа слова та закінчення.

Тема 6. Словотвір. Твірна основа. Морфологічні та неморфологічні способи словотворення. Творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Кредит 8. Граматика

Тема 7. Граматика. Граматичне значення, Граматична форма. Граматична категорія. **Морфологія.** Частини мови та принципи їх класифікації. Самостійні частини мови. Іменник. Прикметник. Дієслово. Займенник. Числівник. Прислівник.

Тема 8. Морфологія. Службові частини мови. Прийменник. Сполучник. Частка.

Вигук як частина мови.

Тема 9.Синтаксис. Словосполучення. Типи словосполучень Способи зв'язку слів у словосполученні.

Тема 10. Синтаксис. Речення. Класифікація речень за метою висловлювання та інтонацією. Типи речень за структурою. Просте речення. Головні члени речення. Другорядні члени речення. Односкладні та двоскладні речення. Просте ускладнене речення. Складне речення. Складносурядне речення. Складнопідрядне речення. Безсполучникове речення. Складні синтаксичні конструкції. Конструкції з чужим мовленням

3. Рекомендована література

Базова

Дитяча література

1. Дитяча література. Хрестоматія. Маловідомі твори українських письменників ІІ половини ХІХ – першої половини ХХ століття. Навчальний посібник / Упорядник Н.І.Богданець-Білоскаленко. К. : Видавничий Дім «Слово», 2006. 256 с.
2. Дитяча література: навчальний посібник / Д.М.Білецький та ін. К.: Радянська школа, 1967. 543 с.
3. Дитяча література: Теорія. Історія. Практика: навчально-методичний посібник для студентів філологів спеціальності «Педагогіка і методика середньої освіти» / Автор-укладач Л.О.Бондар Миколаїв. 234 с.
4. Українська дитяча література: хрестоматія / Вступна ст. та упор. Л.П. Козачок. 2-ге вид. стер. К. : Вища школа, 2006. 519 с.
5. Українська дитяча література. Хрестоматія: у 2 ч.: навч. посібник / Упоряд.: І.А.Луценко, А.М. Подолинний, Б.Й.Чайковський. К. : Вища школа, 1992. Ч. 1 382 с.
6. Українська дитяча література. Хрестоматія: У 2ч.: навч. посібник / Упоряд.: І.А.Луценко, А.М. Подолинний, Б.Й.Чайковський. К.: Вища школа, 1992. Ч. 2. 286 с.

Сучасна українська мова з практикумом

1. Бевзенко та ін. сучасна українська мова. Синтаксис: навч. посіб. /С.П. Бевзенко, Л.П. Литвин, Г.В. Семеренко. К.: Вища шк., 2005. 270 с.
2. Плющ М.Я. Граматика української мови у 2-х част. Ч.1. К.: Вища школа, 2005.
3. Сучасна українська літературна мова: підручник /М.Я.Плющ, С.П. Бевзенко, Н.Я.Грипас та ін..; за ред. М.Я. Плющ. 4-е вид. К.: Вища шк., 2003.
4. Сучасна українська літературна мова: Підручник А.П. Грищенко, Л.І. Мацько, М.Я. Плющ та ін.; за ред. А.П. Грищенка. 2-е вид. К.: Вища шк., 1997.
5. Сучасна українська мова: підручник/ О.Д. Пономарів, В.В. Різун, Л.Ю. Шевченко ін.; За ред. О.Д. Пономарева. 2-е вид.. К.: Либідь, 2001.
6. Шкуратяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова. К.: Літера, 2000.

Додаткова

Дитяча література

1. Качак Т. Б. Зарубіжна дитяча література: підручник для студентів вищих навчальних закладів / Т. Б. Качак, Л. М. Круль. К. : Академвидав, 2014. 416 с.
2. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва: підручник. К.: Академія, 2016. 352 с.

Сучасна українська мова з практикумом

1. Словник іншомовних слів /Уклад.: Л.О. Пустовіт та ін. К: Довіра, 2000.
2. Словник синонімів української мови: у 2 т./А.А. Бурячок, Г.М. Гнатюк, С.І. Головащук та ін. К.: Наук. думка, 1999. 2000.
3. Словник української мови: В 11т. К.: Наук. думка, 1970 – 1980.
4. Український орфографічний словник: Орфографічний словник укр. мови: Близько 143000 слів /Уклад.: М.М. Пещак та ін. К: Довіра, 2002. 1006 с.

Інформаційні ресурси

Дитяча література

1. Головна сторінка Національної бібліотеки України для дітей: http://www.chl.kiev.ua/default.aspx?id=5880
2. Літературне читання. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (2-4 класи): http://www.mon.gov.ua/images/files/navchalni_programu/2012/ukr/02_lit_chit.pdf
3. Електронні бібліотеки: http://dir.meta.ua/ua/science-education/e-libraries/
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: http://nbuv.gov.ua/

Сучасна українська мова з практикумом

1. Антоненко-Давидович Б.Д. Як ми говоримо [Електронний ресурс] / Б. Антоненко-Давидович. – К. : Вид. дім «КМ Академія», 1994. 254 с. Режим доступу : http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/. Назва з екрана.
2. Бацевич Ф.С. Словник термінів міжкультурної комунікації [Електронний ресурс] / Ф.С. Бацевич. К.: Довіра, *2007*. 205 с. Режим доступу : http://terminy-mizhkult-komunikacii.wikidot.com/. Назва з екрана.
3. Волощак М. Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання: за матеріалами засобів масової інформації [Електронний ресурс] / М. Волощак. Друге доповнене видання. К. : ВЦ «Просвіта», 2003. 160 с. Режим доступу : http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/. Назва з екрана.
4. Жайворонок В.В. Велика чи мала літера? [Електронний ресурс]: словник-довідник / В.В. Жайворонок ; НАН України, Ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні. К. : Наук. думка, 2004. 202 с. Режим доступу : http://velyka-chy-mala-litera.wikidot.com/. Назва з екрана.
5. Культура мови на щодень [Електронний ресурс] / Н.Я. Дзюбишина-Мельник [та ін.] ; ред. С.Я. Єрмоленко ; НАН України, Ін-т укр. мови. К. : Довіра, 2000. 170 с. Режим доступу: http://kultura-movy.wikidot.com/.

6. Лінгвістичний форум [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://lingvoforum.net/. Назва з екрана.
7. Лозова Н.Є. Дзвона чи дзвону? або А(-Я) чи У(-Ю) в родовому відмінку [Електронний ресурс] / Н.Є. Лозова, В.Б. Фридак. Київ: Наукова думка, 2007. 166 с. Режим доступу: http://rodovyi-vidminok.wikidot.com/. Назва з екрана.
8. Пономарів О. Культура слова: мовностилістичні поради [Електронний ресурс]: навч. посіб. 2-ге вид., стереотип. К. : Либідь, 2001. 240 с. Режим доступу : http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com/. Назва з екрана.
9. Словник української мови [Електронний ресурс] : в 11 т. / редкол.: І.К. Білодід (голова) та інші; Акад. наук Укр. РСР, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні. К. : Наук. думка, 1970–1980. Режим доступу : http://sum.in.ua/. Назва з екрана.
10. Словники он-лайн: орфографічний, тлумачний, синонімів [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.rozum.org.ua/. Назва з екрана.
11. Чак Є. Чи правильно ми говоримо? [Електронний ресурс] / Є. Чак. **К.**: Освіта, 1997. 240 с. Режим доступу : http://chak-chy-pravylno-my-hovorymo.wikidot.com/. Назва з екрана

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.